

POWIATOWY URZĄD PRACY W JAROCINIE

UL. ZACISZNA 2, 63-200 JAROCIN

tel.: (62) 747 35 79 fax: (62) 747 73 88

e-mail: sekretariat@pup.jarocin.pl

www.pup.jarocin.pl

**ANALIZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY
POWIATU JAROCIŃSKIEGO
ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OSÓB MŁODYCH
DO 30 ROKU ŻYCIA**

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Teren powiatu jarocińskiego obejmuje w swych granicach administracyjnych cztery gminy: Jaraczewo, Jarocin, Kotlin i Żerków położone na obszarze 587,7 km kwadratowych.

Gmina Jaraczewo z racji swego usytuowania geograficznego ma charakter typowo rolniczy. W związku z tym główną funkcją gminy jest produkcja rolna, funkcją dodatkową zaś jest działalność gospodarcza w sferze wytwórczej i obsługi rolnictwa. Równoległe z rozwojem sektora rolnego powstają i rozwijają się firmy i instytucje zajmujące się szeroko pojętą obsługą rolnictwa, na przykład weterynaryjną, bankową, transportową, usługami sprzętowymi, zaopatrzeniem w nawozy, pasze i środki do produkcji rolnej oraz materiały budowlane. Sektor produkcyjno - usługowy charakteryzuje rozwój zróżnicowanych form organizacyjno - prawnych.

Sfera gospodarcza Gminy Jarocin jest bogata i różnorodna. Można jednak zauważyć pewne trendy, przeważają branże: odzieżowa, budowlana, rolno-spożywcza, elektromaszynowa oraz drzewno-meblarska. W gospodarce gminy Jarocin ważną pozycję zajmuje przemysł.

Na terenie gminy Żerków zauważalny jest brak dużego przemysłu. Jest to obszar typowo rolniczy i w związku z tym większość usług związana jest z rolnictwem i działalnością rolniczą. Perspektywą dla gminy Żerków jest jednak rozwój turystyki, agroturystyki, bazy hotelowej, budownictwa jednorodzinnego oraz utrzymanie ekologii w środowisku naturalnym.

Gmina Kotlin jest gminą o wysokim poziomie produkcji rolnej. Pomimo ochrony ziemi rolnej przed zmianą użytkowania, na terenie gminy preferuje się lokalizację przemysłu rolnospożywczego. Żyzne gleby i korzystne warunki klimatyczne predestynują gminę do intensyfikacji produkcji rolnej, warzywniczo-sadowniczej, w tym produkcji zdrowej żywności.

Na terenie powiatu jarocińskiego użytki rolne stanowią ponad 71% powierzchni ogólnej, z których prawie 90% to grunty orne, lesistość wynosi 18,6%. Dogodne ukształtowanie rzeźby terenu stwarza korzystne warunki dla prowadzenia gospodarki rolnej. Najwyższym wyróżnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej odznaczają się grunty gminy Kotlin, a następnie w kolejności pozostałych gmin: Jarocin, Jaraczewo i Żerków. Rolnictwo powiatu to w znaczącej części indywidualne gospodarstwa rodzinne.

W gospodarce powiatu jarocińskiego ważną pozycję zajmuje przemysł. Stanowi on źródło utrzymania dla około 30% ogółu pracujących. Cechą charakterystyczną regionalnego przemysłu jest zdecydowana przewaga przedsiębiorstw mikro, małych i średnich, których zaletą jest duża mobilność i elastyczność w dostosowaniu się do reguł gry rynkowej.

STRUKTURA BEZROBOCIA

Zjawisko bezrobocia w powiecie jarocińskim jest wyjątkowo niekorzystne. Fakt, że bezrobotni są najczęściej członkami rodzin wieloosobowych, posiadających dzieci oznacza, że krąg osób doświadczających bezpośrednich i pośrednich skutków jest bardzo szeroki. Bezrobocie powoduje przede wszystkim degradację ekonomiczną osób i rodzin nim dotkniętych. Gwałtowny spadek dochodów rodzin prowadzi do przymusowego oszczędzania poprzez ograniczanie, a nawet rezygnację z zaspokajania niektórych potrzeb; zmusza do korzystania z finansowej i rzeczowej pomocy zewnętrznej (głównie rodzin i ośrodków pomocy społecznej), zaciągania pożyczek, zalegania z opłatami za czynsz itp. Najdotkliwiej ekonomiczne skutki bezrobocia odczuwają rodziny wielodzietne i niepełne, w których utrata pracy głównego żywiciela oznacza niemal natychmiastowe pogorszenie i tak na ogół trudniejszych od przeciętnych warunków życia. Skutki bezrobocia dorosłych nie tylko zmieniają bieżącą sytuację dzieci, ale mogą zaważyć również na ich przyszłych losach w związku z ograniczonymi możliwościami realizacji planów edukacyjnych. Brak perspektyw zatrudnienia oraz możliwości dodatkowego zarobkowania powoduje degradację pozycji społecznej bezrobotnych. Długotrwała bezczynność zawodowa wywiera negatywny wpływ na ich samopoczucie i stan zdrowia, sprzyja frustracji, budzi obawy o los własny i najbliższych, rodzi poczucie braku chęci do życia.

Stopa bezrobocia w powiecie jarocińskim na koniec lipca 2016 roku wynosiła 6,3 % i porównując do pozostałych powiatów z województwa wielkopolskiego powiat jarociński ma jeden z wyższych wskaźników. Biorąc pod uwagę ostatnie lata można jednak zaobserwować zmienność wielkości stopy bezrobocia. W końcu roku 2012 wynosiła 14,0%, w 2013r. wynosiła 13,9%, w 2014r. wynosiła 10,9 a w 2015r. wynosiła 8,9%, natomiast w końcu czerwca 2016r. wynosiła 6,6%.

Analizując strukturę bezrobocia w powiecie jarocińskim widać wahania poziomu bezrobocia. W końcu 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarocinie zarejestrowanych było 3614 osób bezrobotnych, w tym 1956 kobiet. W roku 2014 poziom bezrobocia spadł do 2863 osób, w tym 1634 kobiety. W roku 2015 wynosił 2379 osób, w tym 1375 kobiet. Natomiast według stanu na koniec sierpnia 2016 roku zarejestrowane były 1598 osób bezrobotnych, w tym 979 kobiet, co stanowi 61,3% ogółu bezrobotnych.

Kategorią szczególnie zagrożoną skutkami bezrobocia są osoby młode głównie do 30 roku życia. Bezrobocie wśród tych osób przede wszystkim zniekształca proces aktywizacji młodzieży. Opóźnia, a często uniemożliwia ekonomiczne i społeczne usamodzielnienie się młodzieży, prowadzi do deprawacji materialnej typu ubytkowego i typu aspiracyjnego oraz znacznych zakłóceń w sferze psychologicznej. Bezrobocie, zwłaszcza długotrwałe, powoduje dewaluację kwalifikacji zawodowych, obniża aspiracje edukacyjne, osłabia wolę pracy i zdolność do podejmowania wysiłku w celu pozyskania zarobkowego źródła utrzymania. Sprzyja frustracji, wywołuje apatię lub agresję, rodzi obojętność i osłabia poczucie więzi rodzinnych i społecznych, hamuje rozwój osobowości. Bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wyzwalają w młodzieży zachowania dewiacyjne i patologiczne, które znajdują ujście w alkoholizmie, nikotynizmie, narkomanii i przestępstwach kryminalnych. Bezrobocie może być także przyczyną tworzenia się subkultur młodzieżowych jako formy ucieczki od rzeczywistości.

Trudny start w dorosłe życie skłania bardziej mobilną młodzież do szukania ratunku w emigracji zarobkowej, która oznacza czasową, a niekiedy trwałą utratę młodych kadr - najbardziej cennego kapitału, tak bardzo potrzebnego powiatowi.

Generalnie trzeba stwierdzić, że bezrobocie pozostawia trwałe ślady w życiu jednostek i rodzin, a generując nową biedę i rozszerzając sferę ubóstwa w istotny sposób, wpływa na poziom życia i rozwój całego społeczeństwa.

Ludzie młodzi (do 30 roku życia), stanowią w powiecie jarocińskim jedną z największych i najważniejszych grup ryzyka zatrudnieniowego. Prawie co trzecia osoba zarejestrowana w tut. Urzędzie to osoba w wieku do 30 roku życia. Według stanu na koniec sierpnia 2016 roku liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w wieku do 30 roku życia wynosiła 523 osoby, co stanowi 32,7% ogółu bezrobotnych. Wśród osób bezrobotnych ogółem, jak również wśród bezrobotnych do 30 roku życia

przeważają kobiety. W końcu sierpnia 2016r. zarejestrowane były 353 młode kobiety. W grupie wiekowej do 30 roku życia udział kobiet wyniósł 67,5%.

Osoby bezrobotne ogółem bez doświadczenia zarejestrowane w PUP Jarocin stanowiły na koniec sierpnia 266 osób w tym 192 kobiety. Wśród osób bezrobotnych w wieku do 30 roku życia jedną z większych grup stanowią osoby bez doświadczenia tj. 43% ogólnej liczby młodych co stanowi 225 osoby.

Kolejną grupą zagrożoną bezrobociem są osoby bez kwalifikacji. Z danych statystycznych wynika, iż na koniec sierpnia liczba osób bezrobotnych w tej kategorii wynosiła 399 osób, z tego 244 kobiety. Duży odsetek osób w omawianej kategorii stanowią osoby do 30 roku życia, tj. 36,3%. Przeprowadzone rozmowy doradców zawodowych z bezrobotnymi pokazały, że wśród czynników determinujących start zawodowy osób zarejestrowanych w tut. Urzędzie, oprócz wielu czynników ekonomicznych, strukturalnych, podstawowe znaczenie mają kwalifikacje, które wyznaczają poziom wykształcenia i tryb kończącej szkoły, a w konsekwencji wyuczony zawód. Kwalifikacje te bardzo często są niedostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy, a co gorsze, widoczny jest brak motywacji do podnoszenia raz zdobytych kwalifikacji czy też przekwalifikowania się tych osób na potrzeby rynku pracy.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Zjawisko bezrobocia w powiecie jarocińskim jest wyjątkowo niekorzystne. Prawie co trzecia osoba zarejestrowana w PUP Jarocin nie ukończyła 30 roku życia. Tendencja ta utrzymuje się od kilku lat, co więcej istnieją przesłanki na dalsze utrzymanie takiego stanu rzeczy. Są to między innymi:

- niechęć do zatrudniania młodych ludzi przez pracodawców z uwagi na brak doświadczenia zawodowego,
- brak lub niewystarczające wykształcenie i kwalifikacje zawodowe osób do 30 roku życia,
- niska mobilność młodzieży, w tym przede wszystkim z terenów wiejskich spowodowana ograniczoną dostępnością środków lokalnej komunikacji,
- narastające zjawisko „dziedziczenia” bezrobocia wśród lokalnej społeczności,
- wysoki wskaźnik bezrobocia powodujący pogłębianie się zjawiska wykluczenia społecznego,

- niska świadomość rzeczywistych czynników determinujących zatrudnienie,
- zagubienie i brak przygotowania młodzieży kończącej edukację szkolną do kształtowania swojej przyszłości zawodowej,
- ograniczony dostęp do wiedzy i nowoczesnych form kształcenia związany z trudną sytuacją ekonomiczną lokalnej społeczności,
- mała aktywność zawodowa i nieumiejętność poruszania się po rynku pracy.

Splot powyższych uwarunkowań pozwala postrzegać kategorię ludzi młodych jako w znacznym stopniu zagrożoną bezrobociem.

Z przedstawionej analizy wynika, iż na jarocińskim rynku pracy istnieje wiele grup ryzyka, lecz grupą wymagającą natychmiastowej interwencji są ludzie młodzi do 30 roku życia, to oni najczęściej charakteryzują się brakiem motywacji do dalszego aktywnego działania, to właśnie oni najczęściej spotykają się z niechęcią pracodawcy do zatrudnienia z powodu braku doświadczenia zawodowego i to oni najczęściej nie potrafią odnaleźć się na rynku pracy.

Sytuacja młodych osób na jarocińskim rynku pracy zwłaszcza w wymiarze jakościowym, jest trudna i szczególnie wrażliwa na symptomy gospodarczego spowolnienia.

Przymusowa bezczynność u progu aktywności zawodowej uniemożliwia młodym ludziom prawidłowy rozwój społeczny i utrudnia rozpoczęcie dorosłego życia. Brak pracy jest głównym zagrożeniem startu zawodowego młodzieży, barierą, która stawia pod znakiem zapytania ich przyszłą karierę zawodową, nie pozwalając na realizację aspiracji życiowych, na zdobycie praktycznych umiejętności zawodowych, sprawdzenia już uzyskanych wiadomości i umiejętności, usamodzielnienia się, zdobycia uznania i spełnienia roli społecznej potrzebnej w danym środowisku. Wiedza teoretyczna zdobyta podczas nauki w szkole nie stanowi gwarancji otrzymania pracy. Aby ją otrzymać coraz częściej młody człowiek musi wykazać się dodatkowymi umiejętnościami takimi jak np. prawo jazdy, znajomość języków obcych, umiejętność obsługi nowoczesnych urządzeń biurowych. Ważne są również umiejętności konwersacji, kontaktowość. Zatem osoba młoda musi być elastyczna niemal uniwersalna.

Jak wynika z obserwacji i doświadczeń pośredników pracy oraz doradców zawodowych Powiatowego Urzędu Pracy w Jarocinie zatrudnienie młodych osób bez doświadczenia zawodowego w bardzo dużym stopniu uwarunkowane jest poziomem

zmotywowania, pozytywnego nastawienia, entuzjazmu, okazaniem chęci do pracy, umiejętnością pokazania się z jak najlepszej strony na rozmowie kwalifikacyjnej a także poziomem elastyczności – zdolności pogodzenia się z mniej atrakcyjnymi warunkami zatrudnienia w pierwszej fazie ścieżki zawodowego rozwoju, tak by zdobywać doświadczenie zawodowe i zwiększać swoje szanse na zatrudnienie bardziej atrakcyjne w przyszłości.

Kolejną rozpoznaną przez pośredników pracy i doradców zawodowych barierą zatrudnieniową znaną dla przedstawicieli badanej grupy jest bariera wizerunkowa, w tym przede wszystkim o podłożu finansowym. Młodzi ludzie, choć na ogół mają wysoki poziom świadomości swojego wyglądu i tego, że jest on ważnym elementem kulturowego kodu, nie zawsze mają jednak wiedzę, jak należy, jak wypada ubrać się np. na rozmowę kwalifikacyjną czy też do pracy.

Dogłębna analiza lokalnego rynku pracy pozwoliła na wybór działań adekwatnych do potrzeb badanej grupy.

Z przedstawionej analizy wynika, iż na jarocińskim rynku pracy istnieje wiele grup ryzyka, lecz grupą wymagającą natychmiastowej interwencji są ludzie młodzi do 30 roku życia, to oni najczęściej charakteryzują się brakiem motywacji do dalszego aktywnego działania, to właśnie oni najczęściej spotykają się z niechęcią pracodawcy do zatrudnienia z powodu braku doświadczenia zawodowego i to oni najczęściej nie potrafią odnaleźć się na rynku pracy.

Reasumując, działania na rzecz osób młodych do 30 roku życia, warte są podjęcia, aby nie doprowadzić do sytuacji wykluczenia społecznego tej właśnie grupy.